



Svar på remiss gällande Rapporten Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer för allmän trafikplikt

Ärendenr KLF 2025/422

Kommunens ställningstagande

Luleå kommun lämnar kommentarer på följande områden:

- Flygförbindelser är avgörande för både Luleås och regionens näringsliv, besökare och medborgare, som bidrar till den gröna industriomställningen och europeisk konkurrenskraft.
- Luleå kommun ser farhågor kring att det begränsade statliga anslaget för trafikplikt riskerar att belasta kommuner och regioner i stället för att nå EU:s tillgänglighetskrav.
- Luleå kommun välkomnar den utökade samverkan och dialogen inför upphandling av statlig trafik för att bättre möta utveckling och behov.
- Luleå kommun ser positivt på den separata processen som föreslås för att hantera möjligheter till ytterligare icke-statliga flyglinjer.
- Det finns skillnader i tillgänglighetskriterier, EU har högre ställda krav än Sverige, motiv till detta saknas. Det statliga anslaget behöver baseras på aktuell behovsanalys utifrån dessa kriterier.
- Rapporten saknar en redovisning av uppdragets möjlighet att nå de klimatpolitiska målen.
- Rapporten saknar analys av ny säkerhetssituation och Nato-medlemskap.

Luleå kommun välkomnar regeringens ambition att ge kommuner och regioner större inflytande över flyglinjer med allmän trafikplikt. Samtidigt vill vi tydligt understryka att ansvaret för att säkerställa grundläggande interregional tillgänglighet ligger hos staten. Kostnader och ansvar får inte överföras till kommuner och regioner, som redan har en ansträngd ekonomi.

Flyget är kritiskt för både regionens och Luleå kommuns grundläggande tillgänglighet, både vad gäller internationella hubbar och till Arlanda som svensk hubb. Avstånden inom regionen är stora och andra alternativ än bil saknas för många viktiga reserelationer för arbets- och studiependling. Flyget är idag och inom överskådlig framtid det enda alternativ som kan närma sig och nå EU:s tillgänglighetskrav.

Luleå är Norrlands största arbetsmarknadsregion med 177 000 invånare, utveckling av infrastrukturen och arbets- och studiependlingsmöjligheter är kritiska faktorer för både kommunens och regionens möjligheter till utveck-



ling enligt kommunens beslutade målsättningar och samtidigt möjliggörandet av industrins gröna omställning i norra Sverige. Den gröna omställningen är en nationell och till och med en global angelägenhet som nu sker framför allt i norra Sverige. Med det följer behovet av att hitta lösningar som både säkrar god tillgänglighet och bidrar till att minska flygets klimatpåverkan.

Upphandling av flygtrafik är statens verktyg för att säkerställa grundläggande tillgänglighet i enlighet med det transportpolitiska funktionsmålet. Det finns med anledning av de snabba förändringar som sker med anledning av industrins omställning behov av ett mer flexibelt system för utredning kring statligt upphandlad trafik. Luleå kommun ser därför positivt på den utökade samverkan kring behovsanalys som föreslås för att bättre möta den pågående utvecklingen och de behov som förändras över tid och över säsong, t ex behovet av ny internationella direktförbindelser. Regioner och kommuner har värdefull kunskap om utveckling och behov av tillgänglighet som är viktigt att bättre ta vara på i utredningsprocessen för allmän trafikplikt.

Trafikverket föreslår att öppna upp för möjligheten till ytterligare icke-statliga flyglinjer. Luleå kommun ser positivt på utredningens förslag som också kan säkerställa att positiva effekter för det lokala näringslivet, inklusive ökad ekonomisk tillväxt genom fler investeringar, ökad turism, förbättrad konkurrenskraft och möjligheter till regional utveckling beaktas. Därför är det nödvändigt att även internationella linjer med allmän trafikplikt kan prövas med hänsyn till både regionala behov och effekter det ger samt påverkan på andra delar av systemet och Arlanda som hubb.

Luleå kommun anser att det finns en uppenbar risk att utredningens förslag att begränsa statliga anslag och att ge kommuner och regioner möjlighet att ingå medfinansieringsavtal leder till att kostnader förs över till kommuner och regioner inte bara för de behov som rör ytterligare icke-statliga flyglinjer, utan även den grundläggande tillgängligheten.

Tillgänglighetskrav som föreslås i rapporten är fyra timmar medan EU:s krav ligger på tre timmar. Luleå kommun ser inte anledningen till att inte rätta sig efter EU:s kravställning på tillgänglighet.

EU-kommissionens pågående översyn av lufttrafikförordningen möjliggör nu att påverka i riktning mot en omställning av flyget. Omställning av flyget med ny teknik och klimatneutrala energislag öppnar upp för nya möjligheter att utveckla det interregionala resandet. Luleå kommun saknar en redovisning av uppdragets möjlighet att nå de klimatpolitiska målen i tid och önskar att den kompletteras med de möjligheter som finns att inom den statliga trafikplikten ställa krav på framtida fossilfria flyglinjer samt möta behov av investeringar i



flygplatser. Omställningen av flyget på den statligt upphandlade linjen Luleå – Pajala är ett möjligt exempel på en flyglinje lämplig för omställning.

Rapporten saknar en beskrivning av vad som behövs utifrån den nya säkerhetssituationen samt Natomedlemskapet, t ex behovet av öst-västliga förbindelser mellan norra Sverige, norra Norge och norra Finland.

I beredningen av remissvaret har inom Luleå kommun deltagit tjänstepersoner från kommunstyrelseförvaltningens samhällsomställningskontor och näringslivskontor. I beredningen har Luleå kommun fört dialog med Region Norrbotten.

Sammanfattning

Luleå kommun har fått möjlighet att svara på remiss avseende Trafikverkets Rapport Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt, redovisning av regeringsuppdrag.

Det ökade inflytandet kan enligt utredningen ske på två sätt enligt nedan, för båda gäller att hanteringen ska vara förenlig med EU:s lufttrafikförordning;

1. Möjlighet att utöka kraven i den allmänna trafikplikten för de statliga linjerna.
 - genom att t ex utöka antal stolar eller antal turer,
 - inom ramen för Trafikverkets ordinarie process, som ett remissförfarande, ingen negativ påverkan på statligt utbud av flyglinjer får ske,
 - om Trafikverket bedömer att det är möjligt att utöka kraven i den allmänna trafikplikten på det sätt som kommuner/regioner föreslår så beräknar Trafikverket kostnaden varpå kommuner/regioner tar ställning till om avtal om medfinansiering ska tecknas,
 - om avtal kan tecknas så tar Trafikverket beslut om trafikplikt och upphandlar trafiken,
 - om Trafikverket inte bedömer att det är möjligt att utöka kraven så föreslås detta beslut inte vara överklagningsbart.
2. Möjlighet att införa trafikplikt på ytterligare, icke-statliga, linjer.
 - hanteras löpande när kommuner/regioner bedömer att behov uppstår,
 - kan omfatta såväl regionala som interregionala och internationella flyglinjer,
 - Trafikverket föreslås fatta beslut om trafikplikt för dessa linjer,
 - möjlighet att överklaga till regeringen finns,
 - kommuner/regioner ges möjlighet att ingå avtal om trafik och tar fullt kostnadsansvar.



För Luleå Kommun

Lena Ramström
Strateg